

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ Δ 73 /2022
(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα, σήμερα, 23 Σεπτεμβρίου 2022, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Προεδρεύων** : Αδάμ Καραγλάνης, Αντιπρόεδρος
- 2. Μέλη** : Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)
: Μαρία Στυλιανίδη (μέσω τηλεδιάσκεψης)
: Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης
: Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, Π.Ε. Διοικητικού –Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Καλλιόπη Μήτκα, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ, Υπάλληλος Αυτοτελούς Γραφείου Θεσ/νίκης.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης, παρέστησαν, η εισηγήτρια Καλλιόπη Μήτκα (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου, καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες και αποχώρησαν πριν από την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ',

υποπερίπτωση δδ΄ του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας σε κτίρια στα οποία στεγάζονται Κεντρικές Υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ με τους αναδόχους των εν ισχύ συμβάσεων, χρονικής διάρκειας εξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 439.844,36 €, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ΄ άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ΄ του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση).

I. Με το υπ΄ αριθμ. πρωτ. 4486/24.08.2022 έγγραφο του e-ΕΦΚΑ (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 4486/29.08.2022), ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ΄, υποπερίπτωση δδ΄ του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας σε κτίρια στα οποία στεγάζονται Κεντρικές Υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ με τους αναδόχους των εν ισχύ συμβάσεων, χρονικής διάρκειας εξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 439.844,36 €, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ΄ άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ΄ του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση).

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Από τη μελέτη των στοιχείων και εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την υπ΄ αριθμ. πρωτ. **259971/05-07-2021** διακήρυξη (ΑΔΑΜ: 21PROC008891416) προκηρύχθηκε δημόσιος ανοικτός διαγωνισμός άνω των ορίων για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας για την κάλυψη των αναγκών των κτιρίων στα οποία στεγάζονται οργανικές μονάδες της Κεντρικής Υπηρεσίας του e-ΕΦΚΑ για χρονικό διάστημα είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, με δικαίωμα προαίρεσης για παράταση των υπηρεσιών έως δώδεκα (12) επιπλέον μήνες συνολικού προϋπολογισμού 2.726.251, 20 € μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (24%). Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, ενώ ήταν δυνατή η υποβολή προσφοράς για ένα ή περισσότερα από τα επτά (7) τμήματα του διαγωνισμού.
2. Συναφώς, αναρτήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ ο ηλεκτρονικός διαγωνισμός με αριθ. Συστήματος ΕΣΗΔΗΣ 134630, διαιρούμενος σε 7 τμήματα.
3. Στο πλαίσιο του ως άνω διαγωνισμού, με καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών την **04.08.2021** και ώρα 15.00 μ.μ., κατατέθηκαν συνολικά δεκατέσσερις (14) προσφορές.
4. Στη συνέχεια με την υπ΄ αριθμ. **462/συν.38/21-10-21** (ΑΔΑ: Ψ68Χ46ΜΑΠΣ-ΞΓΑ)

Απόφαση του ΔΣ του e-ΕΦΚΑ αποφασίστηκε: Α) η έγκριση του πρακτικού της Επιτροπής Αξιολόγησης των Αποτελεσμάτων των διαγωνισμών και των διαδικασιών διαπραγμάτευσης του e-ΕΦΚΑ, σχετικά με τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης των οικονομικών φορέων η οποία ενσωματώνει την υπ' αριθμ. 404/συν.34/23-09-21 Απόφαση του ΔΣ του e-ΕΦΚΑ με την οποία αναδείχθηκαν προσωρινοί ανάδοχοι. Β) Η κατακύρωση του διαγωνισμού στην εταιρεία «.....» για τα ΤΜΗΜΑΤΑ 1, 2, 4, 5, 6 και στην εταιρεία Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε., για τα ΤΜΗΜΑΤΑ 3, 7.

5. Κατά της ανωτέρω απόφασης κατατέθηκαν οι με αρ. **ΓΑΚ 2077/4-11-21, 2078/4-11-21, 2082/4-11-21, 2084/4-11-21 και 2085/5-11-21** προδικαστικές προσφυγές των εταιρειών «ΣΚΕΚ ΕΠΕ», «ERGO CLEANING SERVICES ΟΕ», «.....», «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.» και «ΑΝΑΞ ΑΕ» αντίστοιχα. Συγκεκριμένα:

5.1. Για τη με αρ. ΓΑΚ 2077/4-11-21 προσφυγή της εταιρείας «ΣΚΕΚ ΕΠΕ», εκδόθηκε η υπ' αριθ. 377/18-01-22 βεβαίωση της ΑΕΠΠ περί μη έκδοσης απόφασης.

5.2. Για τη με αρ. ΓΑΚ 2078/4-11-21, προσφυγή της εταιρείας «ERGO CLEANING SERVICES ΟΕ», εκδόθηκε η υπ' αριθ. 399/18-01-22 βεβαίωση της ΑΕΠΠ περί μη έκδοσης απόφασης.

5.3. Για τη με αρ. ΓΑΚ 2082/4-11-21, προσφυγή της εταιρείας «ΧΑΛΤΣΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ», εκδόθηκε η υπ' αριθ. **1888/2021** Απόφαση της ΑΕΠΠ η οποία απορρίπτει την προσφυγή και κατά της οποίας η εταιρεία κατέθεσε την υπ' αριθ. ΑΚ 16/22 αίτηση ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών με ημερομηνία εκδίκασης **10/6/22** (κατόπιν αναβολής από 11/03/22 και 13/05/22) για την οποία μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση.

5.4. Για τη με αρ. **ΓΑΚ 2084/4-11-21** προσφυγή της εταιρείας «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.», εκδόθηκε η υπ' αριθ. 122/07-01-22 βεβαίωση της ΑΕΠΠ περί μη έκδοσης απόφασης. Κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης η εν λόγω εταιρεία κατέθεσε την υπ' αριθ. ΑΚ 64/22 αίτηση ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, η οποία εκδικάστηκε στις 08/04/22 και εκδόθηκε η υπ' αριθ. **A947/22** Απόφαση, η οποία έκανε δεκτή την αίτηση ακύρωσης και ανέπεμψε την υπόθεση στην ΑΕΠΠ προκειμένου να ασκήσει την αρμοδιότητά της. Επί της ως άνω εκδικασθείσας προσφυγής εκδόθηκε η υπ' αριθ. **Σ822/22** Απόφαση της ΑΕΠΠ σύμφωνα με την οποία γίνεται εν μέρει δεκτή η προσφυγή της εταιρείας και μεταξύ άλλων, ακυρώνεται η υπ' αριθ. 462/38/21-10-21 Απόφαση κατακύρωσης του ΔΣ και η ενσωματωθείσα υπ' αριθ. 404/34/23-9-21 απόφαση ΔΣ ανάδειξης προσωρινών αναδόχων. Κατά της ανωτέρω απόφασης η εταιρεία «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.» κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών την υπ' αριθ. **ΑΚ1129/10-06-22** αίτηση ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης με ημερομηνία εκδίκασης 27-09-22.

5. 5. Για τη με αρ. **ΓΑΚ 2085/5-11-21** προσφυγή της εταιρείας «ΑΝΑΞ ΑΕ» εκδόθηκε η υπ' αριθ. **398/18-01-22** βεβαίωση της ΑΕΠΠ περί μη έκδοσης απόφασης. Κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης η εν λόγω εταιρεία κατέθεσε την υπ' αριθ. **ΑΚ**

67/22 αίτηση ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών η οποία εκδικάστηκε στις 15/03/22 για την οποία εκδόθηκε η υπ' αριθ. **A1392/22** Απόφαση, η οποία έκανε δεκτή την αίτηση ακύρωσης και ανέπεμψε την υπόθεση στην ΑΕΠΠ προκειμένου να ασκήσει την αρμοδιότητά της. Επί της ως άνω εκδικασθείσας προσφυγής εκδόθηκε η υπ' αριθ. **Σ1198/22** Απόφαση της ΑΕΠΠ σύμφωνα με την οποία γίνεται δεκτή η προσφυγή της εταιρείας «ΑΝΑΞ ΑΕ», απορρίπτονται οι παρεμβάσεις των εταιρειών «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.», «ERGO CLEANING SERVICES ΟΕ» και «.....» και ακυρώνεται η υπ' αριθ. 462/38/21-10-21 Απόφαση κατακύρωσης του ΔΣ κατά το μέρος της απόρριψης της προσφοράς της εταιρείας «ΑΝΑΞ ΑΕ». Επισημαίνεται ότι με την εν λόγω απόφαση της ΑΕΠΠ η εταιρεία ΑΝΑΞ Α.Ε αναδεικνύεται νέα προσωρινή ανάδοχος για το σύνολο των τμημάτων. Για το λόγο αυτό οι εταιρείες «.....» και «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.», κατέθεσαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών τις με αρ. καταχ. **ΑΚ 1404/22** και **ΑΚ 1408/22**, αιτήσεις ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης της αριθ. **Σ1198/22** Απόφασης της ΑΕΠΠ με ημερομηνία εκδίκασης την 10/10/22.

6. Για τους ως άνω λόγους ο e-ΕΦΚΑ επικαλείται ότι «....κρίνεται αναγκαία η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης – χωρίς προηγούμενη δημοσίευση – σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2γ του ν. 4412/2016 για τη σύναψη συμβάσεων «Παροχής Υπηρεσιών καθαριότητας σε κτίρια στα οποία στεγάζονται Κεντρικές Υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ» με τους αναδόχους των εν ισχύ συμβάσεων για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 439.844,36 € πλέον ΦΠΑ».

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, ορίζει ότι: «2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) [...] Ειδικότερα: [...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα «προθεσμία είκοσι (20) εργασίμων ημερών» από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη τη Αρχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της υπό ανάθεση

σύμβασης, η Αρχή δύναται με απόφαση της, η οποία κοινοποιείται στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή, να παρατείνει άπαξ την ως άνω προθεσμία για δεκαπέντε (15) επιπλέον «εργάσιμες» ημέρες. [...]».

8. Η διάταξη του άρθρου 1 παράγραφος 2 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (ΦΕΚ Α' 147/8.8.2016) ορίζει ότι: "Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221) [...] Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β', ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού".

9. Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 2 και του άρθρου 33 παρ. 1 εδάφιο β' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224,

2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ)», νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί, [...]

3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές [...],

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, [...]

9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στην περ. 7α.

Στις συμβάσεις υπηρεσιών περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο τον σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησής τους με τη μεταφορά της

απαραίτητης τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, κοινωνικές μελέτες και μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας,

10. Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)”) του ιδίου ως άνω νόμου ορίζει ότι:

“Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)”) του ιδίου ως άνω νόμου ορίζει ότι: «Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός Φ.Π.Α., ορίζονται τα ακόλουθα: ...β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]. β) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]. Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις άνω περιπτώσεις α’, β’, και γ’ ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ».

Συναφώς επισημαίνεται ότι, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 “για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών, έργων, και τους διαγωνισμούς μελετών”, τα ανωτέρω χρηματικά όρια των 135.000€ και 209.000€ του αρθ. 5 του ν. 4412/2016, έχουν τροποποιηθεί από 1.1.2022 στο ποσό των 140.000€ και 215.000€ αντίστοιχα και αφορούν τα έτη 2022-2023.

11. Στις διατάξεις του άρθρου 6 (“Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)”) του ιδίου ως άνω νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...]

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου

ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]

8. Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 5, το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος. [...]

10. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη αξία μόνο του τμήματος, εφόσον αυτή, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80.000 ευρώ για προμήθειες ή υπηρεσίες ή από 1.000.000 ευρώ για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στις οποίες έχει διαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη απόκτηση ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών. [...]

11. Όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ιδίου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, ει δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης·

β) είτε η εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.[...]"

12. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

"2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη".

13. Στις διατάξεις του άρθρου 364 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Άρθρο 364 Ανασταλτικό αποτέλεσμα

1. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση της ΑΕΠΠ μετά από άσκηση προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 368. Κατά τα λοιπά, η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 366.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν δεν απαιτείται προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης,

β) αν υποβλήθηκε μόνο μία (1) προσφορά και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και

γ) εφόσον πρόκειται για εκτελεστική σύμβαση συμφωνίας - πλαίσιο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39, ή για σύμβαση που συνάπτεται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 33 και 270».

14. Στις διατάξεις του άρθρου 365 παρ. 4 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα εξέτασης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσής της. Η πράξη αυτή κοινοποιείται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση. Εφόσον ο προσφεύγων ή ο παρεμβαίνων ή η αναθέτουσα αρχή αιτηθούν να αναπτύξουν και προφορικά τους ισχυρισμούς τους επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, ο προεδρεύων του κλιμακίου με πράξη του δύναται να καλεί σε ακρόαση ενώπιον του κλιμακίου όλους τους ανωτέρω σε ημέρα και ώρα, η οποία δεν μπορεί να είναι αργότερα από την ημέρα και ώρα εξέτασης της προσφυγής. Η κλήση για την ακρόαση κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από την ορισθείσα ακρόαση στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή και στον ασκήσαντα παρέμβαση. Ακρόαση δεν πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία για τη λήψη ή μη προσωρινών μέτρων»

Περαιτέρω στη διάταξη του άρθ. 367 παρ. 1 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι:

«Η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής» .

15. Επίσης, στη διάταξη του άρθ. 18 παρ. 1 π.δ. 39/2017 «Κανονισμός εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών» ορίζεται ότι:

Ο σχηματισμός της ΑΕΠΠ, που εξετάζει την προδικαστική προσφυγή, ελέγχει αυτή ως

προς τη νομιμότητά της.....»

16. Στις διατάξεις του άρθρου 372 ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

«Άρθρο 372 Δικαστική προστασία στο πεδίο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης»

1. Όποιος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και υφίσταται ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από ενδεχόμενη παραβίαση της νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων, μπορεί, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσει αίτηση αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Το αυτό ισχύει και σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής. Δικαίωμα άσκησης του ως άνω ένδικου βοηθήματος έχει και η αναθέτουσα αρχή, αν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, αλλά και αυτός του οποίου έχει γίνει εν μέρει δεκτή η προδικαστική προσφυγή. Με την απόφαση της Α.Ε.Π.Π. λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι συναφείς προς την εν λόγω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί, αντιστοίχως, έως τη συζήτηση της αίτησης. Όταν η Α.Ε.Π.Π. απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιούνται παθητικώς η Α.Ε.Π.Π. και η αναθέτουσα αρχή. Όταν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιείται παθητικώς μόνο η Α.Ε.Π.Π..

2. Η αίτηση αναστολής και ακύρωσης περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ασκήσει την αίτηση της παρ. 1, μπορεί να προβάλει και οψιγενείς ισχυρισμούς αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης.

3. Αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων του παρόντος είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής. Κατ' εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232), εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

4. Η αίτηση ασκείται εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. ή από την παρέλευση της προθεσμίας για την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 367 περί διαδικασίας λήψης απόφασης και συνεπειών των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση του δικογράφου. Ο Πρόεδρος του αρμόδιου Τμήματος ορίζει με πράξη του τον εισηγητή, καθώς και την ημέρα και την ώρα εκδίκασης της αίτησης. Αντίγραφο της αίτησης με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την Α.Ε.Π.Π., την αναθέτουσα αρχή, αν δεν έχει ασκήσει αυτή την αίτηση, και προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, την

κλήτευση του οποίου διατάσσει με πράξη του ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων του αρμόδιου Δικαστηρίου ή Τμήματος έως την επόμενη ημέρα από την κατάθεση της αίτησης. Ο αιτών υποχρεούται επί ποινή απαραδέκτου του ενδίκου βοηθήματος να προβεί στις παραπάνω κοινοποιήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ημερών από την έκδοση και την παραλαβή της ως άνω πράξης του Δικαστηρίου. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση της αίτησης κατατίθεται η παρέμβαση και διαβιβάζονται ο φάκελος και οι απόψεις των παθητικώς νομιμοποιούμενων. Εντός της ίδιας προθεσμίας κατατίθενται στο Δικαστήριο και τα στοιχεία που υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς των διαδίκων. Επιπρόσθετα, η παρέμβαση κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος στα λοιπά μέρη της δίκης εντός δύο (2) ημερών από την κατάθεσή της, αλλιώς λογίζεται ως απαραδέκτη. Το διατακτικό της δικαστικής απόφασης εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης της παρ. 1 ή από την προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων.

5.[...]

6. Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ενώπιον του Δικαστηρίου της παρ. 3 κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά. Επίσης, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της αίτησης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά.

7. Μέχρι την παρέλευση της εκ του νόμου αναστολής της προόδου της διαδικασίας κατά την παρ. 6, και εφόσον έχουν γίνει προσηκόντως οι προβλεπόμενες στην παρ. 4 κοινοποιήσεις της αίτησης, ο Πρόεδρος Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή ο Εφέτης που αυτός ορίζει, καθώς και ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων της Ολομέλειας ή του οικείου σχηματισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας αντίστοιχα, αποφαίνονται επί του αιτήματος αναστολής με προσωρινή διαταγή που περιέχει όλως συνοπτική αιτιολογία. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, μπορεί να ζητηθεί ακρόαση των μερών με κάθε πρόσφορο τρόπο. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως, μπορεί δε να ανακληθεί ή να τροποποιηθεί μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης, μετά από σχετική αίτηση οιοδήποτε των μερών, την οποία ο αιτών κοινοποιεί στους υπόλοιπους διαδίκους ή αυτεπαγγέλτως, με τήρηση της διαδικασίας του παρόντος. Με την ίδια διαδικασία, ύστερα από αίτημα του μέρους που στοιχειοθετεί σχετικό έννομο συμφέρον, μπορεί να αρθεί η εκ του νόμου αναστολή σύναψης της σύμβασης ή/και η εκ του νόμου αναστολή της προόδου της διαδικασίας ανάθεσης σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 6. Στις περιπτώσεις που, λόγω της σπουδαιότητας της υπόθεσης, αυτή παραπέμπεται από την Πενταμελή Σύνθεση στην Επταμελή Σύνθεση ή στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας ή όταν το Διοικητικό Εφετείο αποστέλλει αίτημα για πρότυπη δίκη κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) ή στην περίπτωση υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την παραπεμπτική απόφαση ή με προσωρινή διαταγή κατά τα ανωτέρω διατάσσεται κάθε

πρόσφορο μέτρο προσωρινής προστασίας μέχρι την οριστική εκδίκαση της υπόθεσης.

8. Το αίτημα αναστολής γίνεται δεκτό, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εθνικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Το αίτημα, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Το Δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης και οποιουδήποτε άλλου εγγράφου σχετικού με τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας αρχής, την απαγόρευση νομικών ή υλικών ενεργειών, την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, όπως τη διατήρηση εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης.

9. [...]

10. [...]

11. [...]

12. Με μέριμνα του Προέδρου της, η Α.Ε.Π.Π. οφείλει να συμμορφώνεται δια των αρμοδίων οργάνων της, με τις δικαστικές αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος, με τις οποίες ακυρώνονται εν όλω ή εν μέρει οι αποφάσεις της. Η συμμόρφωση συντελείται υποχρεωτικά εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο, την αναθέτουσα αρχή ή τα λοιπά διάδικα μέρη. Υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων τους έχουν και οι αναθέτουσες αρχές εντός της ίδιας προθεσμίας.

13. Με την επιφύλαξη του παρόντος νόμου, για την εκδίκαση των διαφορών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989.

17. Σύμφωνα με το άρθρο 51 παρ. 1 ν. 4387/2016 με τίτλο «σύσταση-σκοπός» ορίζεται ότι:

Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενο στο εξής «Ε.Φ.Κ.Α.», το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και έχει την έδρα του στην Αθήνα.

Περαιτέρω στο άρθρο 51Α του ίδιου νόμου που προστέθηκε με το άρθρ. 1 ν. 4670/2020 και ισχύει από 1.3.2020 ορίζεται ότι:

«Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)» μετονομάζεται από την 1.3.2020 σε «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενος στο εξής «e-Ε.Φ.Κ.Α.». Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)», νοείται ο «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.)».

2. Στον e-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσεται από την 1.3.2020 το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.). Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.) καταργείται και ο e-Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιοονεί καθολικός διάδοχος αυτού. Στον e-Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσονται ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης και ο Κλάδος Εφάπαξ Παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. με πλήρη οικονομική, λογιστική και περιουσιακή αυτοτέλεια έκαστος. Ο e-Ε.Φ.Κ.Α. έχει ως σκοπό την ασφαλιστική κάλυψη όλων των υπακτέων στην ασφάλιση προσώπων του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., για τους ασφαλιστικούς κινδύνους που προβλέπονται από την οικεία νομοθεσία, και τη χορήγηση των παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.».

18. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 200 Ν. 4855/2021 με τίτλο «Παράταση συμβάσεων καθαριότητας e-ΕΦΚΑ» που ισχύει από 31.10.2021

1. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών καθαριότητας με αναδόχους που έχουν συνάψει οι ανεξάρτητες επιχειρησιακές διοικητικές μονάδες του άρθρου 6 του ν. 4412/2016 (Α' 147), που υπάγονται στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), όπως αυτές ορίζονται με την υπ. αρ. 59679/12.3.2020 διαπιστωτική πράξη του Διοικητή του e-ΕΦΚΑ (Β' 831), καθώς και η Κεντρική Υπηρεσία του e-ΕΦΚΑ, παρατείνονται αυτοδίκαια, από τη λήξη τους, μέχρι την ολοκλήρωση των εν εξελίξει διαγωνιστικών διαδικασιών και, σε κάθε περίπτωση, για χρονικό διάστημα όχι πέραν των έξι (6) μηνών από τη λήξη τους, οπότε και λύνονται αυτοδίκαια.

Ενώ, κατά το άρθρο 133 Ν.4926/2022,ΦΕΚ Α 82/20.4.2022:

" Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών καθαριότητας του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης του άρθρου 200 του ν. 4855/2021 (Α` 215), περί παράτασης συμβάσεων καθαριότητας e-ΕΦΚΑ, για τις οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί οι κατά περίπτωση διαγωνιστικές διαδικασίες, παρατείνονται αυτοδίκαια από τη λήξη τους μέχρι την ολοκλήρωση των κατά περίπτωση διαγωνιστικών διαδικασιών και, πάντως όχι πέραν της 31ης.10.2022, οπότε και λύνονται αυτοδίκαια."

19. Στο άρθρ. 142 του ν. 4782/2021 (Α' 36/2021), με τίτλο, «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» ορίζονται τα παρακάτω:
«Άρθρο 142 - Έναρξη ισχύος Μέρους Α`

1. Η ισχύς των διατάξεων:

α) του άρθρου 4, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016,

β) των άρθρων 10, 20 παρ. 4, 34 κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 66 έως 79, 82 έως 86, 89 έως 93, 95 έως 98, 100, 131 και 138,

γ) [Καταργείται].

δ) του άρθρου 109, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 7 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016, αρχίζει από την 1η.9.2021

ε) των άρθρων 55, 108 κατά το μέρος που τροποποιεί την περ. α` της παρ. 11 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, και 134 αρχίζει από την 1η.3.2022.

2. Η ισχύς των άρθρων 3, 6 κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α` 147), 7, 8, 9, 11, 12, 13, 42, 49, 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101, 108, εκτός της περ. α` της παρ. 11, 121 και 127 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το άρθρο 42, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, καταλαμβάνει και εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος, διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά.

3. Η ισχύς των υπολοίπων άρθρων του παρόντος αρχίζει από την 1η.6.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. Τα άρθρα 43 και 121 του ν. 4782/2021, με τα οποία τροποποιήθηκαν τα άρθρα 103 και 310, αντίστοιχα, του ν. 4412/2016, εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος τους (1η.6.2021), διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά».

20. Στον ν. 4912/2022 (Α' 59/2022), με τίτλο, «Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης» και ιδίως στα άρθρα 17, παρ. 1 και 4 και 19 αυτού, όσον αφορά την αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, ορίζεται ότι:

«Άρθρο 17

Μεταβατικές διατάξεις - Μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Αρχή του ν. 4013/2011 στην Αρχή του ν. 4412/2016

1. Από την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων του άρθρου 347 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 2 του παρόντος νόμου: (α) η Αρχή του ν. 4013/2011 (Α' 204) καταργείται και το σύνολο των δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και εννόμων σχέσεων της, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης του ειδικού τραπεζικού λογαριασμού της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4013/2011, περιέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση στην Αρχή του ν. 4412/2016, (β) δίκες της Αρχής του ν. 4013/2011 συνεχίζονται χωρίς διακοπή από την Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία λογίζεται ως καθολικός διάδοχος της Αρχής του ν. 4013/2011, (γ) όλα τα υφιστάμενα ταμειακά υπόλοιπα της Αρχής του ν. 4013/2011 μεταφέρονται στην Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία συνεχίζει την εκτέλεση του τρέχοντος προϋπολογισμού. [...]

4. Μέχρι την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων

της Ενιαίας Αρχής Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) του άρθρου 347 του ν. 4412/2016, η καταργούμενη Αρχή του ν. 4013/2011 εξακολουθεί να λειτουργεί με τα όργανα διοίκησης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. [...]

Άρθρο 19

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έκδοση Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία διορίζονται ο Πρόεδρος και τουλάχιστον έξι (6) Σύμβουλοι της Αρχής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 348 του ν. 4412/2016 (Α' 147), καταργούνται: (α) τα άρθρα 1 έως 10 του ν. 4013/2011 (Α' 204) για την «Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων» («Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.» ή «Αρχή») και (β) το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016.».

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

21. Το υπό εξέταση αίτημα του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου (e-ΕΦΚΑ), ο οποίος αποτελεί ΝΠΔΔ και μη Κεντρική Αναθέτουσα Αρχή, καθώς δεν συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, αφορά σε προσφυγή της εν λόγω αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ίδιου ως άνω νόμου.

Η προτεινόμενη, βάσει του εξεταζόμενου αιτήματος, σύμβαση, προυπολογισθείσας αξίας τετρακοσίων τριάντα εννέα χιλιάδων οκτακοσίων σαράντα τεσσάρων ευρώ και τριάντα έξι λεπτών (**439.844,36 €**) μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%, εμπίπτει στο πλαίσιο του κατώτατου ορίου της εκτιμώμενης αξίας συμβάσεων υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές του άρθρου 5 παρ. γ του ν. 4412/2016, ως αυτό ισχύει μετά τη θέση σε ισχύ του σχετικού Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 «για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις συμβάσεις υπηρεσιών ήτοι τις 215.000 €. Ως εκ τούτου, προκύπτει ότι συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει.

22. Εν προκειμένω, η νομική βάση για την υποβολή του αιτήματος της αναθέτουσας αρχής είναι η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίσταση), καθώς αυτήν επικαλείται ρητά ο φορέας.

23. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (πρβλ. άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και άρθρα 30

και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, αντίστοιχα, και βλ. σχετικώς ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, το δε βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

24. Καταρχήν, πρέπει να διερευνηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του επικαλούμενου στο αίτημα της Αναθέτουσας Αρχής άρθρου 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή πέντε σωρευτικών προϋποθέσεων.

25. (α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,

ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

(β) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.), οι οποίες καθιστούν κατεπείγοντως απαραίτητη την παράδοση διαφόρων προμηθειών στους πληγέντες.

(γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του Π.Δ. 60/2007 και πλέον άρθρο 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του Ν. 4412/2016, η Αναθέτουσα Αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 1747/2011). Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της Αναθέτουσας Αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της Αναθέτουσας Αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008). Σημειώνεται περαιτέρω η κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι γεγονότα, όπως η προσεχής λήξη ισχύος των συμβάσεων υπηρεσιών, ή η ανάγκη παροχής των σχετικών υπηρεσιών για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα δεν μπορούν να χαρακτηριστούν απρόβλεπτες περιστάσεις (βλ. ενδεικτικά ΕΣ Τμ. VI 93/2011, 91/2007, Κλ. Ζ 264/2010, Κλ. ΣΤ 205/2007, Τμ. VI 58/2005, 91/2007, 19/2009).

26. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

27. Εν προκειμένω, ο e-ΕΦΚΑ αιτείται την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη για παροχή υπηρεσιών καθαριότητας σε κτίρια στα οποία στεγάζονται Κεντρικές Υπηρεσίες του, χρονικής διάρκειας έως έξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης έως **439.844,36€** μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, όπως ρητώς μνημονεύεται στο σχετικό αίτημα (βλ. υπό II.6).

28. Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και αξιολογώντας τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Σύμφωνα με το υπό κρίση αίτημα, η αναθέτουσα αρχή προβάλλει ως κατεπείγουσα ανάγκη μη συμβιβαζόμενη με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες, «...Το γεγονός ότι ο εν εξελίξει διαγωνισμός εκτιμάται ότι δε θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι τη λήξη της παράτασης των εν ισχύ συμβάσεων (ήτοι μέχρι 31-10-2022) καθόσον πέραν της εκδίκασης των σχετικών αιτήσεων ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης (στις 10/10/22) και την έκδοση των σχετικών αποφάσεων ο εν λόγω διαγωνισμός υπόκειται και σε προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο» καθώς και «...Την επιτακτική ανάγκη για τήρηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία ιδιαίτερα εν μέσω περιόδου COVID, όπου είναι ορατός ο κίνδυνος οι χώροι εργασίας να μετατραπούν σε εστίες υπερμετάδοσης του ιού, όχι μόνο για το προσωπικό, αλλά και για τους συναλλασσόμενους, οι οποίοι εξακολουθούν και προσέρχονται καθημερινά σε όλες τις αρμόδιες Υπηρεσίες μας προς διεκπεραίωση των υποθέσεών τους και όλοι (προσωπικό και συναλλασσόμενοι) συνεχίζουν να χρησιμοποιούν όλες τις εγκαταστάσεις μας (ανελκυστήρες, σκάλες, γραφεία, διαδρόμους, τουαλέτες, κοκ)».

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η ανάγκη ανάθεσης των εν λόγω υπηρεσιών καθαριότητας πράγματι είναι κατεπείγουσα, καθώς σύμφωνα με τα όσα επικαλείται η αναθέτουσα αρχή στο αίτημά της, η σύμβαση που ισχύει βάσει εξαιρετικών νομοθετικών ρυθμίσεων κατά την ημέρα υποβολής του αιτήματος (24.8.2022), λήγει το αργότερο στις 31/10/2022 (πρβλ. και Δ 65/2022, Δ 68/2022 Γνώμες της Αρχής). Κατά τον χρόνο δε εξέτασης του αιτήματος, η εν λόγω ανάγκη δεν φαίνεται να συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που θέτουν άλλες τακτικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, της επισπευσμένης διαδικασίας περιλαμβανομένης.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει το λόγο ότι: «...η πρόσθετη καθυστέρηση στη διαγωνιστική διαδικασία που επήλθε με τη σειρά των νομικών γεγονότων που αναφέρθηκαν, ιδίως μάλιστα με τη μη άσκηση της αρμοδιότητας της Α.Ε.Π.Π. με συνέπεια την τεκμαιρόμενη σιωπηρή απόρριψη των ασκηθεισών προδικαστικών προσφυγών, καθώς και την άσκηση αλληπάλληλων αιτήσεων αναστολής/ακυρώσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου δε θα μπορούσε να προβλεφθεί από το Φορέα μας».

Αρχικά, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο εξέτασης της συνδρομής της κατεπείγουσας ανάγκης προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, η οποία οφείλεται σε απρόβλεπτα γεγονότα, έχει κριθεί ότι η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της υποβολής ενστάσεων, προσφυγών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά απρόβλεπτη περίπτωση η οποία να συνδέεται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας

ανάθεσης της σχετικής προμήθειας (βλ. ενδεικτικά πράξεις Τμ. VI Ελ. Συν. 91/2007 και 205/2007 και Τμ. IV 160/2013, 182/2014)). Η ανωτέρω παρατεθείσα πάγια νομολογία, περί μη συνδρομής απρόβλεπτου γεγονότος, συνάδει και με την με αρ. 1747/2011 Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία *“κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 25 του π.δ 60/2007, δεν συνιστά απρόβλεπτο γεγονός που θα δικαιολογούσε κατ' εξαίρεση, την επιλογή από τη Διοίκηση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση το γεγονός της άσκησης των προβλεπόμενων εκ του νόμου ένδικων μέσων παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας”* (σκέψη 7). Αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και η Αρχή σε παλαιότερες αποφάσεις της (βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις 1, 25, 30, 49, 73, 93/2014, 159 και 160/2016 προσφάτως δε και Δ27/2022).

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί της αιτούσας σχετικά με την πλήρωση της προϋπόθεσης περί ύπαρξης απροβλέπτου περίπτωσης, πρέπει να κριθούν υπό το πρίσμα του κατά πόσον τα επικαλούμενα αποτελούν έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, τα οποία αντικειμενικά δεν ήταν σε θέση να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής.

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει την επικαλούμενη *«...πρόσθετη καθυστέρηση στη διαγωνιστική διαδικασία που επήλθε με τη σειρά των νομικών γεγονότων που αναφέρθηκαν, ιδίως μάλιστα με τη μη άσκηση της αρμοδιότητας της Α.Ε.Π.Π. με συνέπεια την τεκμαιρόμενη σιωπηρή απόρριψη των ασκηθεισών προδικαστικών προσφυγών, καθώς και την άσκηση αλληπάλληλων αιτήσεων αναστολής/ακυρώσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου ...»* η οποία *«... δε θα μπορούσε να προβλεφθεί από το Φορέα μας»*.

Στην υπό εξέταση περίπτωση εκ των διαλαμβανόμενων στον υποβληθέντα φάκελο στοιχείων προκύπτουν τα κάτωθι:

Α) Κατά της απόφασης ανάδειξης προσωρινών αναδόχων κατατέθηκαν πέντε (5) προδικαστικές προσφυγές (βλ. αναλυτικά ιστορικό υπό II.5). Για 4 από αυτές η Α.Ε.Π.Π δεν άσκησε την αρμοδιότητά της και ως εκ τούτου τεκμαίρεται ότι απορρίφθηκαν σιωπηρώς, ενώ για μία εξ' αυτών εκδόθηκε απόφαση.

Συγκεκριμένα, για τη με αρ. ΓΑΚ 2082/4-11-21, προσφυγή της εταιρείας *«.....»*, για την οποία εκδόθηκε η υπ' αριθ. 1888/2021 Απόφαση της ΑΕΠΠ η οποία απορρίπτει την προσφυγή και κατά της οποίας η εταιρεία κατέθεσε την υπ' αριθ. ΑΚ 16/22 αίτηση ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών. Η αίτηση αυτή συζητήθηκε εν τέλει την 10/6/22 (κατόπιν δύο αναβολών από 11/03/22 και 13/05/22, για τις οποίες δεν διαφαίνεται από την ηλεκτρονική σελίδα του Διοικητικού Εφετείου για την παρακολούθηση της υπόθεσης, να χορηγήθηκαν με αιτήματα των διαδίκων) και εκκρεμεί η έκδοση αποφάσεως.

Β) 1. Από τις ως άνω προσφυγές, για τις οποίες η ΑΕΠΠ δεν άσκησε την αρμοδιότητά της, ειδικότερα για τη με αρ. ΓΑΚ 2084/4-11-21 προσφυγή της εταιρείας *«Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ»*

Ε.Ε.», εκδόθηκε η υπ' αριθ. 122/07-01-22 βεβαίωση της ΑΕΠΠ περί μη έκδοσης απόφασης. Κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης η εν λόγω εταιρεία κατέθεσε την υπ' αριθ. ΑΚ 64/22 αίτηση ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, η οποία εκδικάστηκε στις 08/04/22 και εκδόθηκε η υπ' αριθ. Α947/22 Απόφαση, η οποία έκανε δεκτή την αίτηση ακύρωσης και ανέπεμψε την υπόθεση στην ΑΕΠΠ προκειμένου να ασκήσει την αρμοδιότητά της. Επί της ως άνω εκδικασθείσας προσφυγής εκδόθηκε η υπ' αριθ. Σ822/22 Απόφαση της ΑΕΠΠ σύμφωνα με την οποία γίνεται εν μέρει δεκτή η προσφυγή της εταιρείας και μεταξύ άλλων ακυρώνεται η υπ' αριθ. 462/38/21-10-21 Απόφαση κατακύρωσης του ΔΣ και η ενσωματωθείσα υπ' αριθ. 404/34/23-9-21 απόφασης ΔΣ ανάδειξης προσωρινών αναδόχων. Κατά της ανωτέρω απόφασης η εταιρεία «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.» κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών την υπ' αριθ. ΑΚ1129/10-06-22 αίτηση ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης με ημερομηνία εκδίκασης 27-09-22.

2. Για τη με αρ. ΓΑΚ 2085/5-11-21 προσφυγή της εταιρείας «ΑΝΑΞ ΑΕ» εκδόθηκε η υπ' αριθ. 398/18-01-22 βεβαίωση της ΑΕΠΠ περί μη έκδοσης απόφασης. Κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης η εν λόγω εταιρεία κατέθεσε την υπ' αριθ. **ΑΚ 67/22** αίτηση ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών η οποία εκδικάστηκε στις 15/03/22 και για την οποία εκδόθηκε η υπ' αριθ. **Α1392/22** Απόφαση, η οποία έκανε δεκτή την αίτηση ακύρωσης και ανέπεμψε την υπόθεση στην ΑΕΠΠ προκειμένου να ασκήσει την αρμοδιότητά της. Επί της ως άνω εκδικασθείσας προσφυγής εκδόθηκε η υπ' αριθ. Σ1198/22 Απόφαση της ΑΕΠΠ σύμφωνα με την οποία γίνεται δεκτή η προσφυγή της εταιρείας «ΑΝΑΞ ΑΕ», απορρίπτονται οι παρεμβάσεις των εταιρειών «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.», «ERGO CLEANING SERVICES ΟΕ» και «.....» και ακυρώνεται η υπ' αριθ. 462/38/21-10-21 Απόφαση κατακύρωσης του ΔΣ κατά το μέρος της απόρριψης της προσφοράς της εταιρείας «ΑΝΑΞ ΑΕ». Επισημαίνεται ότι με την εν λόγω απόφαση της ΑΕΠΠ η εταιρεία ΑΝΑΞ Α.Ε αναδεικνύεται νέα προσωρινή ανάδοχος για το σύνολο των τμημάτων. Για το λόγο αυτό οι εταιρείες «.....» και «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.», κατέθεσαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών τις με αρ. καταχ. **ΑΚ 1404/22** και **ΑΚ 1408/22**, αιτήσεις ακύρωσης/αναστολής εκτέλεσης της αριθ. **Σ1198/22** Απόφασης της ΑΕΠΠ με ημερομηνία εκδίκασης την 10/10/22.

3. Με βάση τα ως άνω στοιχεία, σχετικά με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η εκκρεμής δικαστική εμπλοκή, που έχει ανακύψει για τον εν λόγω διαγωνισμό και για το κάθε επιμέρους τμήμα αυτού (σύνολο 7 τμήματα), προκύπτει ότι: α) η υπ' αριθμ. ΑΚ16/4.1.2022 αίτηση ακύρωσης /αναστολής εκτέλεσης της επιχείρησης «.....» ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η οποία συζητήθηκε την 10.6.2022, αφορά στα τμήματα 3 και 7, β) η υπ' αριθμ. ΑΚ1129/10.6.2022 αίτηση ακύρωσης/αναστολής της εταιρείας «Δ.ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.», ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με ημερομηνία εκδίκασης την 27.9.2022 αφορά στα τμήματα 2,3,4,7 και, τέλος γ) οι υπ' αριθμ. ΑΚ 1404/22 και ΑΚ 1408/22 αιτήσεις ακύρωσης/αναστολής των επιχειρήσεων «.....» και «Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.» κατά της αριθμ. Σ1198/22 απόφασης της Α.Ε.Π.Π. (ήδη Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ), που έκανε δεκτή την προσφυγή της εταιρείας «ΑΝΑΞ Α.Ε.» και συζητείται την 10/10/2022

αφορά στο σύνολο των τμημάτων (1,2,3,4,5,6,7).

4. Εν προκειμένω, οι επικαλούμενες περιστάσεις από την αναθέτουσα αρχή, ως ανωτέρω περιγράφονται (υπό Α και Β), εντάσσονται για τη μεν υπό **A)** περίπτωση στην έννοια της δικαστικής εμπλοκής όπως αυτή έχει οριοθετηθεί από την πάγια νομολογία των ανώτατων δικαστηρίων, για τη δε υπό **B)** περίπτωση στην έννοια της δικαστικής ή και διοικητικής εμπλοκής όπως αυτή και πάλι έχει ως άνω οριοθετηθεί. Εντούτοις, σειρά νομικών γεγονότων, ιδίως μάλιστα η μη άσκηση της αρμοδιότητας της Α.Ε.Π.Π. με συνέπεια το τεκμήριο περί σιωπηρής απόρριψης των προδικαστικών προσφυγών καθώς και η άσκηση αλληπάλληλων αιτήσεων αναστολής/ακυρώσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι για την προσφυγή για την οποία ασκήθηκε η αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π. επίκειται η έκδοση απόφασης του Διοικητικού Εφετείου (η υπόθεση συζητήθηκε ήδη στις 10/6/2022 παρότι αναβλήθηκε ήδη δύο φορές) διαφαίνεται ότι προκάλεσαν μια περαιτέρω πρόσθετη καθυστέρηση στην υπό εξέταση διαγωνιστική διαδικασία την οποία ενδεχομένως να μην δύνατο να προβλέψει μια αναθέτουσα αρχή, πολλώ μάλλον που για το εν λόγω ζήτημα, δηλ. της αδυναμίας κρίσεως επί της ουσίας του δικαστηρίου στην περίπτωση σιωπηράς απορρίψεως της προδικαστικής προσφυγής από την Α.Ε.Π.Π. (ήδη Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ), έχουν εκδοθεί αντίθετες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, ήδη δε επίκειται επί του θέματος η έκδοση αποφάσεως της Ολομέλειας του Δικαστηρίου (βλ. ΕΑ ΣτΕ 296/2021, 194/2022 επταμ. Δ' Τμήματος και αντίθ. ΕΑ ΣτΕ 275/2001 και 293/2021 του ΣΤ' Τμήματος).

Συνεπώς, υπό το φως των ανωτέρω, πρέπει, κατά την άποψη της Αρχής, να εκτιμηθεί ως στοιχείο απρόβλεπτης περιστασης η αδυναμία προβλέψεως από την αναθέτουσα αρχή της ανωτέρω πρόσθετης καθυστέρησης (βλ. και Γνώμες Δ37/2022, Δ 52/2022 της Αρχής - όπως και Ελ.Συν. Τμήμα 35/2008, ΝΣΚ ΓΝΔ 17/2010, καθώς και Δ62/2018, Δ98/2020 και Δ33/2021 γνώμες της Αρχής).

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περιστασης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει:

Για τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της εφαρμοστέας διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, θα πρέπει η κατεπείγουσα ανάγκη που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να οφείλεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις, με τις οποίες να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια.

Όπως προκύπτει από τα υποβληθέντα στοιχεία, εφόσον ήθελε κριθεί ότι οι ανωτέρω συνιστούν απρόβλεπτες περιστάσεις, τότε η δικαστική εμπλοκή του διενεργηθέντος διαγωνισμού συνδυαζόμενη με την καθυστέρηση που προκλήθηκε εξαιτίας της σιωπηρής απόρριψης των προδικαστικών προσφυγών από την Α.Ε.Π.Π, αρχικά, και της με δικαστική απόφαση αναπομπής τους και πάλι στην Α.Ε.Π.Π. για την άσκηση της εκ του νόμου

αρμοδιότητάς της, εξ ου και η αδυναμία σύναψης της σχετικής σύμβασης, τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την αδυναμία της αναθέτουσας αρχής να καλύψει με άλλο τρόπο την ενεστώσα, άμεση και διαρκή ανάγκη παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις Κεντρικές Υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ (βλ. ιδίως Δ 37/2022, Δ 52/2022 Γνώμες της Αρχής).

(iv) Ως προς το ότι, οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη:

Αναφορικά με την εν λόγω προϋπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής:

Ως προελέχθη, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης τη διοικητική και δικαστική εμπλοκή του διενεργηθέντος με την υπ' αριθμ. 259971/5-7-21 διακήρυξη διαγωνισμού (βλ. Ιστορικό, παρ. II.5).

Οι υπηρεσίες καθαριότητας αποτελούν πάγια και διαρκή ανάγκη, επομένως δύναται να προγραμματιστούν σε ετήσια βάση έγκαιρα από την αναθέτουσα αρχή. Ο εκάστοτε φορέας, άλλωστε, οφείλει να προγραμματίζει τις ανάγκες του και να ξεκινά τις κατά περίπτωση νόμιμες διαδικασίες στον κατάλληλο χρόνο, ούτως ώστε να είναι σε θέση να τις περατώσει έγκαιρα (βλ. Πράξη 4/2013 Τμήμα IV Ελ. Συν.).

Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν υπ' όψιν της Αρχής, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για την κάλυψη των αναγκών της στις 5-7-2021, ήτοι επτά (7) μήνες πριν την δήλη ημερομηνία λήξης των ισχυουσών – σε εκείνο το χρονικό σημείο- συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις 17.1.2022. Παρά ταύτα, οι συμβάσεις αυτές παρατάθηκαν, αυτοδικαίως, βάσει της προβλέψης της διάταξης του άρθ. 200 ν. 4855/2021 όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθ. 133 Ν.4926/2022 και συνεπώς οι συμβάσεις αυτές παρατάθηκαν, εν τέλει, το αργότερο έως 31.10.2022, γεγονός το οποίο δεν είχε πάντως υπόψη της η αναθέτουσα αρχή εκ των προτέρων, όταν προκήρυξε την διαγωνιστική διαδικασία. Ωστόσο, το έκτακτο αυτό μέτρο επιμήκυνε και κατέστησε αρκετά ικανό το χρονικό διάστημα που απαιτείται για να ολοκληρωθεί μια συνήθης διαγωνιστική διαδικασία και να οδηγήσει στην κατάρτιση νέας σύμβασης πριν τη λήξη των ενεργών –υπό οιοδήποτε καθεστώς συναφθεισών- συμβάσεων. Συνεπώς, είναι φανερό ότι υπήρξε σχετική καθυστέρηση στην προκήρυξη του εν λόγω διαγωνισμού με το δεδομένο ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που είχε κατά το χρόνο της προκήρυξής του η αναθέτουσα αρχή, θα έπρεπε αρχικά αυτός να είχε ολοκληρωθεί έως την 17.1.2022. Περαιτέρω, η καθυστέρηση που έχει προκληθεί λόγω της διοικητικής και δικαστικής εμπλοκής έχει χρόνο έναρξης τον Νοέμβριο του 2021 ήτοι 2 μόλις μήνες πριν την αρχικά προβλεπόμενη και συμβατική λήξη των σε εκτέλεση συμβάσεων καθαριότητας. Ωστόσο, είναι γεγονός ότι, παράλληλη την πρόσθετη αυτή αυτοδίκαιη παράταση των συμβάσεων βάσει του προηγούμενου διαγωνισμού έως 31/10/2022, οι διαδικασίες δεν προβλέπεται να έχουν ολοκληρωθεί. (πρβλ. και Γνώμη Δ

65/2022 της Αρχής).

Επιπρόσθετα, σημειώνουμε, ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσε υπόψη μας η αναθέτουσα, η προηγούμενη διαγωνιστική διαδικασία που εκκίνησε με την υπ' αριθμ. **331890/11-12-20 (ΑΔΑΜ:20PROC007825555)** διακήρυξη ολοκληρώθηκε για τα πέντε από τα έξι τμήματα τον Ιούνιο 2021 (ήτοι μέσα σε έξι μήνες και μετά την άσκηση προδικαστικών προσφυγών στην ΑΕΠΠ), ενώ για το Τμήμα 2 «Αττική» και μετά από δικαστική εμπλοκή, η σύμβαση καταρτίστηκε στις 8.7.2022 ήτοι 18 περίπου μήνες μετά.

Από τα ανωτέρω αναφερόμενα δεν φαίνεται να προκύπτει ότι οι επικαλούμενες απρόβλεπτες περιστάσεις και ειδικά η περαιτέρω πρόσθετη καθυστέρηση λόγω της σιωπηράς απόρριψης των σχετικών προδικαστικών προσφυγών από την ΑΕΠΠ και την για το λόγο αυτό αναπομπή τους από το Δικαστήριο στην εν λόγω Αρχή για νέα εκδίκασή τους απορρέουν από ευθύνη της αναθέτουσας αρχής.

(ν) Ως προς την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο:

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο κρίσης της πλήρωσης της συγκεκριμένης περίπτωσης, θα πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς το αναγκαίο μέτρο ανάθεσης της σκοπούμενης σύμβασης. Ως προς τη συγκεκριμένη προϋπόθεση συνδρομής της επικαλούμενης διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, σημειωτέον ότι, όπως έχει σχετικώς κριθεί (βλ. ενδεικτικά 1/2012, 24/2012, 348/2014, 56/2015 Δ75/2019 Γνώμες της Αρχής), λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της διάταξης, η εφαρμογή της συγκεκριμένης εξαιρετικής διαδικασίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης επιτρέπεται επί τη βάση της προσωρινής και άμεσης κάλυψης των επικαλούμενων κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των παγίων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής, ενώ για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοικτή ή κλειστή διαδικασία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ' επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο και όχι να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της αιτούσας αναθέτουσας αρχής, καθώς αυτές μπορούν να καλύπτονται με δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται με τις συνήθεις (ανοικτή ή κλειστή) διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019, Δ84/2019, Δ 33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Εν προκειμένω, το υποβληθέν αίτημα αφορά σε σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαριότητας χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών προϋπολογισθείσας δαπάνης 439.844,36 00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%. Για τη σύναψη συμβάσεων "Παροχής Υπηρεσιών καθαριότητας σε κτίρια στα οποία στεγάζονται Κεντρικές Υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ με τους αναδόχους των εν ισχύ συμβάσεων για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών». Και με την πρόβλεψη «... ότι σε περίπτωση που ολοκληρωθεί ο εν εξελίξει διαγωνισμός

πριν τη λήξη του εν λόγω χρονικού διαστήματος οι υπογραφείσες συμβάσεις θα λήξουν αυτοδίκαια».

Υπό το πρίσμα ότι το χρονικό διάστημα των έξι μηνών δεν είναι ιδιαίτερα εκτενές για την σύναψη συμβάσεως που βασίζεται σε προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, διαφαίνεται ότι η αναθέτουσα αρχή εναρμονίζεται με την προϋπόθεση της εφαρμοστέας διάταξης σχετικά με την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο, υπό την έννοια ότι δεν αναμένεται η εν εξελίξει διαγωνιστική διαδικασία – συμπεριλαμβανομένου του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, να έχει ολοκληρωθεί νωρίτερα, σε συνδυασμό με την επιφύλαξη περί ισχύος της σχετικής σύμβασης που θα προκύψει από τη διαπραγμάτευση μέχρι την ανάδειξη οριστικού αναδόχου του διαγωνισμού.

29. Από τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα προκύπτει ότι συντρέχουν οι εξεταζόμενες προϋποθέσεις για την εν προκειμένω εφαρμογή του άρθρου 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του ν. 4412/2016.

V. Συμπέρασμα

30. Εν όψει των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή στις προαναφερόμενες και ερμηνεύομενες διατάξεις, η Αρχή ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας σε κτίρια στα οποία στεγάζονται Κεντρικές Υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ με τους αναδόχους των εν ισχύ συμβάσεων, χρονικής διάρκειας εξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 439.844,36 €, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση).

Αθήνα, 23 Σεπτεμβρίου 2022

Θεωρήθηκε

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος

Αδάμ Καραγλάνης